

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Egerszegi Tamás ügyvéd által képviselt felperesnek, dr. Váradi Júlia ügyvéd és dr. Nádasdy Zoltán ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2009. szeptember 10. napján kelt 19.G.40.900/2008/34. számú ítélete ellen a felperes részéről 37., az alperes részéről 38. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben és akként változtatja meg, hogy az alperes marasztalását 122.981.568 (egyszázhuszonkettőmillió-kilencszáznyolcvanegyezer-ötszázhatvannyolc) forintra és ezen összegből 2.699.760 (kettőmillió-hatszázkilencvenkilencezer-hétszázhatvan) forint után 1995. szeptember 14-től, 2.810.640 (kettőmillió-nyolcszáztízezer-hatszáznegyven) forint után 1995. november 15-től, 15.456.000 (tizenötmillió-négyszázötvenhatezer) forint után 1998. június 5-től, 138.096 (egyszázharmincnyolcezer-kilencvenhat) forint után 1998. október 5-től, 21.168.000 (huszonegymillió-egyszázhatvannyolcezer) forint után 1998. október 27-től, 278.880 (kettőszázhetvennyolcezer-nyolcszáznyolcvan) forint után 1998. november 10-től, 20.160.000 (húszmillió-egyszázhatvanezer) forint után 1998. december 18-tól, 278.880 (kettőszázhetvennyolcezer-nyolcszáznyolcvan) forint után 1999. január 28-tól, 278.880 (kettőszázhetvennyolcezer-nyolcszáznyolcvan) forint után 1999. április 29-től, 278.880 (kettőszázhetvennyolcezer-nyolcszáznyolcvan) forint után 1999. augusztus 9-től, 278.880 (kettőszázhetvennyolcezer-nyolcszáznyolcvan) forint után 1999. október 25-től, 34.272.000 (harmincnégymillió-kettőszázhetvenkettőezer) forint után 1999. május 20-tól, 882.672 (nyolcszáznyolcvankettőezer-hatszázhetvenkettő) forint után 2000. február 10-től, 12.000.000 (tizenkettőmillió) forint után 2001. november 21-től, 12.000.000 (tizenkettőmillió) forint után 2002. április 19-től számított, az első fokú ítéletben meghatározott mértékű késedelmi kamatára leszállítja; az alperest felperes felé terhelő perköltségfizetési kötelezettségét 536.080 (ötszázharminchatezer-nyolcvan) forintra, az állam felé terhelő illetékfizetési kötelezettségét 390.000 (háromszázkilencvenezer) forintra leszállítja; megállapítja, hogy 1.110.000 (egymillió-egyszázátízezer) forint le nem rótt illetéket a Magyar Állam

visel; a leszállítással érintett követelés tekintetében a keresetet elutasítja; egyebekben az ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a Fővárosi Ítéltábla a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 1.700.270 (egymillió-hétszázezer-kettőszázhetven) forint másodfokú perköltséget; megállapítja, hogy 900.000 (kilencszázezer) forint le nem rótt jogorvoslati illetéket a Magyar Állam visel.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A kerületi, hrsz.-ú, szám alatti ingatlan területén a II. világháború előtt kavicsbánya működött, a háború után állami tulajdonba került ingatlanon kialakult kavicsgödrökből 1955 és 1961 között kilenc pakuratóról medencét alakítottak ki akként, hogy a kavicsgödröket mesterséges gátakkal tavakra osztották, és a szigeteletlen gödrökbe a terület mellett kialakított iparvágányon bejövő tartálykocsikból beengedték a pakurát.

1960. november 1-jétől az ... Vállalat szerződést kötött a ...-val tűzveszélyes folyadék forgalmazására, a perbeli területet délről határoló vasúti síneken végzett szállítást és lefejtést.

Az ... Vállalat fűtőolaj-forgalmazási profilját 1972. augusztus 1-jével a ... Vállalat átvette, a perbeli ingatlant 1974 óta a Budapesti ... Vállalat, majd a privatizációt követően a Budapesti ... Rt. az időközben az ingatlan tulajdonosává váló felperestől bérelte, és a mellette elterülő kb. 3519 m² ... tulajdonú területtel együtt tüzelőanyag-tárolás céljára használta.

A Közép-Dunavölgyi Környezetvédelmi Hatóság felhívta a felperest a pakuratólással okozott környezeti károk megszüntetésére; 1991 októbere és 1994 ősze között a ... Partners, a ... Kft., a ... Kft. és az ... Kft. vizsgálta a perbeli terület környezetszennyezését, utóbbi tanulmányt a felügyelőség a kárelhárításra megfelelőnek tartotta.

1995. július 20-án a felperes bérbeadóként, az alperes bérlőként megállapodást kötött a hrsz.-ú bérelt terület környezetszennyezésének a rendezésére. Az alperes, elismerve a tüzelőanyag-tárolással okozott környezetszennyezésért fennálló kárfelelősségét, 165.354.000 forint megfizetését vállalta akként, hogy 60.000.000 forint készpénz átadása mellett átruházta a ...i kerületi,,, hrsz.-ú ingatlanjai tulajdonjogát 95.654.000 forint értékben, valamint az ezen ingatlanokon található al- és felépítmények, gépek és berendezések tulajdonjogát 9.700.000 forint értékben a felperesre. A megállapodásban - többek között -

rögzítették, hogy a felperest terheli a hrsz.-ú ingatlanon található, a bérlő által okozott ismert és jövőben még esetleg ismertté váló környezetszennyezés teljes körű elhárításával összefüggő kötelezettség, az illetékes környezetvédelmi hatóság által előírt munkálatok elvégzése. A megállapodás szerint az alperes mentesült a saját és jogelődje által okozott környezeti kár megtérítési kötelezettsége, és a környezetszennyeződés megszüntetési kötelezettsége alól. A szerződés részét képező záradék szerint a felperes 30 napon belül ad megbízást a talaj- és talajvízszennyezés feltárására, kárelhárítási tervet készít, melynek jóváhagyása után a munkálatokat elkezdi, és 1997. december 31-ig befejezi.

A felperes és az ... Kft. 1997. november 17-én kötött vállalkozási szerződést az ... Kft. 1995. augusztusi kárelhárítási tervébe foglalt munkálatok elvégzésére, 266.124.000 forint + ÁFA vállalkozói díj ellenében; a szerződést 1998. január 15-én akként módosították, hogy a munkálatok elvégzésében közreműködik a ... Kft. és a ... Budapest Kft., a vállalkozói díjat 599 millió forint + ÁFA összegben, a teljesítési határidőt 1999. december 15-ben határozták meg.

A fenti kárelhárítási munkálatokkal érintett terület mellett húzódó, a ... tulajdonában álló 3519 m² területű ingatlan - melyet ugyancsak tüzelőanyag tárolására használtak - vonatkozásában a Közép-Dunavölgyi Környezetvédelmi Felügyelőség 1999. június 15-én hozott határozatot, melyben a felperest és a ... Rt.-t egyetemlegesen kötelezte a területen fellelt környezetszennyezés megszüntetésére; ezen határozatot a Környezet- és Természetvédelmi Főfelügyelőség 1999. szeptember 14-én kelt határozatával megsemmisítette, határozata indokolásában kifejtve, hogy a ... Rt. jogsértő tevékenységet nem folytatott, kárelhárításra irányuló kötelezése jogszabálysértő; az elrendelt új eljárás során a jogsértő tevékenységek következményeit polgári jogi szerződéssel átvállaló felperes kötelezendő kárelhárításra. A megismételt eljárásban a fentieknek megfelelően hozott közigazgatási határozat vonatkozásában közigazgatási per indult.

A felperes 1999. szeptember 27-én kelt levelében kezdeményezte az 1995. július 20-i megállapodás módosítását, hivatkozva arra, hogy a terület szennyezése jelentősen meghaladja az előrelátható mértéket, az 1999. december 6-i levelében bejelentette azt is, hogy a megállapodással érintett ingatlannal szomszédos területek kármentesítésére is köteles, továbbá utalt arra, tudomására jutott, hogy az alperes a privatizáció során mintegy 300 millió forintot kapott a környezetvédelmi károk elhárítására.

Az alperes a további kötelezettségvállalástól elzárkózott, a felperes 2000. április 14-én kelt levelében az 1995. július 20-i megállapodást megtámadta a Ptk. 210. § (1), (2), (3), (4) bekezdéseiben foglaltakra hivatkozással, és 300 millió forint kártérítés megfizetésére szólította fel az alperest, eredménytelenül.

A felperes 2001. október 11-én kelt adásvételi szerződéssel a,,,, hrsz.-ú ingatlanokat eladta a ... Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.-nek 990 millió

forint + 10 millió forint ÁFA vételáron. A szerződésben rögzítették, hogy a vevő a felperestől átvállalja a hrsz.-ú ingatlanon lévő környezetszennyezés teljes körű kárelhárításával összefüggő kötelezettségeket, az illetékes környezetvédelmi hatóság által előírt munkálatok elvégzését, a már megkezdett kárelhárítás folytatását és befejezését, valamint a megvett további ingatlanok pakura kármentesítését, ha ott a további vizsgálatok szennyeződést tárnak fel. A kárelhárítás várható költségét 950 millió forintban határozták meg, melyet a vételárba beszámítottak, így a felperes részére 40 millió forint + 10 millió forint ÁFA vételár került kifizetésre.

A ... Kft. megbízásából a ... Kft. készített a kárelhárítás befejezésére műszaki beavatkozási tervet, melyet a Közép-Dunavölgyi Környezetvédelmi Felügyelőség 2004. december 1-jén kelt határozatával elfogadott, és 2006. december 13-i határozatával a kármentesítésre folyó műszaki beavatkozást befejezetté nyilvánította.

A felperes 2000. május 26-án nyújtott be kereseti kérelmet az 1995. július 20-i megállapodás érvénytelenségének megállapítása, valamint kártérítés iránt; a Fővárosi Bíróság 2001. szeptember 18-án kelt 30.G.75.666/2000/10. számú keresetet elutasító ítéletét a felperes fellebbezése folytán eljáró Legfelsőbb Bíróság bírálta felül; 2003. október 17-én kelt Pf.26.904/2001/5. számú részítéletével a szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetet elutasító rendelkezést helybenhagyta, a kártérítési keresetet elutasító rész tekintetében az ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot e körben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A kárigény vonatkozásában megállapította, hogy a felek az 1995. július 20-i megállapodásban csak a hrsz.-ú ingatlan kármentesítésében állapodtak meg, az nem terjedt ki a ... Rt. területének, valamint az esetlegesen továbbszennyeződött területeknek a kármentesítésére. Az utóbbi területek szennyeződése esetén a kármentesítést az alperesnek kellene elvégeznie az 1995. évi LIII. tv. 101. § (1), (2) bekezdés b)-c) pontja és 103. § (1) bekezdése szerint. A környező területek szükségszerű kármentesítése oly módon is jelentkezhet, hogy ezekről a területekről a vállalt terület kármentesítése során olyan visszafolyások történnek, amelyek miatt a vállalt területen a kármentesítés költségei lényegesen megemelkedtek, amennyiben ezek a felperesnél kiadásként jelentkeztek, a Ptk. 345. §-a szerint a szerződésen kívül okozott kárra vonatkozó szabályok szerint tarthat igényt a többletkiadásra. Nem mellőzhető a felperes esetleges közrehatásának a vizsgálata; két év alatt vállalt kármentesítést, amennyiben az idő múlása a kár súlyosbodásában közrehatott vagy a szennyeződés a terület határain azért terjedt túl, mert a területet indokolatlanul, vagy szakszerűtlenül mozgatták meg, úgy kármegosztásnak van helye. Vizsgálni kell, hogy a vállalkozási szerződésben meghatározott munkákhoz képest történt-e többletmunkavégzés, ennek alátámasztására a számlák önmagukban nem elegendők, az elvégzett munka felméréséhez, a többletmunkák vizsgálatához szakértői bizonyítás szükséges. Továbbá a felperesnek kell bizonyítania azt is, ha a többletkiadásait a technológia kötelező megváltoztatása okozta.

A megismételt eljárás során a felperes felemelt, módosított keresetében a Ptk. 339-345. §-ai alapján kérte az alperest kötelezni 469.046.000 forint kártérítés, ebből 184.046.000 forint után 1995. július 20-tól, 285 millió forint után 2001. október 11-től a kifizetésig járó, a Ptk. 301/A. §-a szerinti késedelmi kamata és perköltség megfizetésére, utóbb a 184.046.000 forintos követelését 122.981.568 forintra leszállította. A keresetében arra hivatkozott, hogy a hrsz.-ú ingatlan és az azon kívüli területek kármentesítésére 409.938.560 forintot kifizetett, a ...-jelentés szerint a kármentesítés során a talaj- és talajvíztisztításra fordított idő, energia és pénz 30 %-át a hrsz.-ú területen kívüli területek talajának és talajvizének a megtisztítására költötték, így az első kármentesítés során kártérítésként kifizetett teljes összeg 30 %-a, 122.981.568 forint megfizetése az alperest terheli.

A 285 millió forintos követelése vonatkozásában arra hivatkozott, hogy a hrsz.-ú ingatlant 2001. október 11-én eladta a ... Kft.-nek 1 milliárd forint vételárért, a vevő ezen, valamint a részére ugyancsak értékesített,, és hrsz.-ú ingatlanok vonatkozásában is vállalta a második kármentesítést, melynek várható összköltségét 950 millió forintban határozták meg, így csupán 50 millió forint vételárhoz jutott hozzá. Álláspontja szerint az értékesített ingatlancsoport visszamaradt szennyezés elhárításának becsült költsége miatt ki nem fizetett vételárának 30 %-át az alperes elmaradt haszonként megfizetni tartozik, a környezetszennyezés az ingatlanok értékcsökkenéséhez vezetett.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Elsődlegesen a kárigény elévülésére hivatkozott, arra, hogy a károsodás nagyságrendje, a területek érintettsége 1994 novemberében már ismert volt, így az elévülés legkésőbb 1995. július 20-án kezdődött és a Ptk. 345. §-a szerinti hároméves elévülési határidő 1998. július 20-án lejárt.

Hivatkozott arra, hogy a Ktv. 101. § (2) bekezdése és 102. § (2) bekezdése alapján a felperesnek kell kétséget kizáróan bizonyítani, hogy a kárfelelősség nem őt terheli; az 1995. július 20-i megállapodásban az alperes 165.354.000 forint kárösszegre tett elismerő nyilatkozatot, a felperesnek kell bizonyítania, hogy ezt meghaladóan keletkezett olyan kára, amelyért felelősség nem terheli, és amelyet az alperes okozott. A kárfelelősség vizsgálata során nem hagyható figyelmen kívül, hogy az alperes 1961 és 1982 között semmilyen tevékenységet nem folytatott a perbeli területen, az ... Vállalat veszélyes anyagok lefejtésével foglalkozott, így ma már nem állapítható meg, hogy a pakuraszennyeződésben ezen területhasználó vagy a, illetőleg a ... mennyiben működött közre.

A felperes azt vállalta, hogy a kárelhárítást 1997. december 31-ig befejezi, ezen kötelezettségének azonban nem tett eleget, így az időközben bekövetkezett áremelkedés, infláció és késedelem anyagi következményeit nem háríthatja az alperesre, emellett viselnie kell a technológiaváltásból bekövetkező költségnövekedést is. Utalt arra is, hogy a költségek kifizetése nagy részt 1998-2002. években történt, a felperes a kifizetett kárösszeget használta, az ingatlanokat hasznosította, ugyanakkor a kármentesítési kötelezettségének határidőben nem tett eleget. Álláspontja szerint nem zárható ki, hogy a késedelem közrehatott a szennyeződés súlyosbodásában és továbbterjedésében, mindkét fél számára ismert volt az áttekintés lehetősége, ez is a kármentesítési munkálatok mielőbbi

megkezdésének a szükségességét támasztotta alá. Utalt arra is, hogy az 1995. július 20-i megállapodásból kitűnően a hrsz.-ú ingatlan a ... területével volt egybekerítve, a felperes a telepen keletkezett kár megváltásaként fogadta el a kárösszeget, így a ...-terület kármentesítésének a költsége nem követelhető, egyéb ingatlanok vonatkozásában pedig a megállapodás 3/b) pontjában foglaltak szerint kizárta a felelősségét a környezeti károkért. Emellett hivatkozott a Ptk. 316. §-ában foglaltakra is azzal, hogy az alperes teljesítését a felperes a környezeti kár ismeretében elfogadta, jogfenntartó nyilatkozatot nem tett. Álláspontja szerint az sem hagyható figyelmen kívül, hogy a fűtőolaj-forgalmazási tevékenységet a Belkereskedelmi és Könnyűipari Minisztérium határozata alapján, ellátási kötelezettsége körében végezte, így a Ptk. 342. § (2) bekezdése alapján a kárfelelőssége kizárt.

A 285 millió forint követelés vonatkozásában hivatkozott a jogellenesség, a kár és az okozati összefüggés hiányára. Álláspontja szerint a kármentesítés költségeit túl magas összegre becsülték, emellett a felperes felróhatóan elmulasztotta kikötni a vételár kifizetéséhez való jogát arra az esetre, ha a vételár teljes hiányzó összegét a vevő nem fordítja a kármentesítésre. Ezen kereseti kérelem körében előadott tényállásra alapítva hivatkozott az 1995. július 20-i szerződésbe foglalt szolgáltatás feltűnő értékaránytalanságára, a megállapodást kifogás útján megtámadta.

Utalt arra is, hogy a környezetvédelmi felügyelőség a felperes környezetvédelmi felelősségét megállapította, így jogerős határozat ellenében, jogalap hiányában nem terjeszthet elő kárigényt az alperessel szemben.

Az elsőfokú bíróság 2009. szeptember 10. napján kelt 19.G.40.900/2008/34. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 184.046.000 forintot, ezen összeg után 1995. július 20-tól 2001. december 31-ig évi 20 %, 2002. január 1-től 2004. április 31-ig a mindenkor évi költségvetési törvényben meghatározott mértékű, 2004. május 1-től a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó nap érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt összegével egyező mértékű késedelmi kamatot, valamint 559.000 forint perköltséget, továbbá az államnak 742.500 forint illetéket, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Határozata indokolásában kifejtette, nincs jelentősége a felek jogviszonyában annak, hogy a környezetvédelmi hatóság a felperest kötelezte a környezeti károk felszámolására, az 1995. évi LIII. tv. előírásai nem érintik a tulajdonos azon jogát, hogy igényét a tényleges károkozóval szemben a Ptk. 345. §-a és 339. §-a alapján érvényesítse. Utalva a Legfelsőbb Bíróság részítéletében foglaltakra megállapította, az alperes az 1995. július 20-i megállapodásban a hrsz. alatti ingatlanon bekövetkezett környezetszennyezésért fennálló felelősségét, és az ott okozott kár megtérítését vállalta. Tekintve, hogy a kiinduló ingatlanról a környező területekre a szennyeződés áttért, a fenti törvény rendelkezései szerint is az alperesnek kell a kármentesítést elvégeznie. Az alperes felelőssége - függetlenül attól, hogy a fenti törvény nem volt hatályban az érintett időszakban - a Ptk. 345. § (1) bekezdése és 339. § (1) bekezdése alapján is fennáll; az alperes által végzett tevékenység a jogszabály hatályba lépését megelőzően is fokozott veszéllyel járó tevékenységnek

volt tekinthető, a kárt nem a tényleges okozó, hanem az üzemeltető köteles megtéríteni, a perbeli esetben a kettő személye egybeesett.

A veszélyes üzem működéséből eredő kártérítési követelés a Ptk. 345. § (4) bekezdése szerint három év alatt évül el, ennek figyelembevételével arra vont következtetést, hogy az elévülési határidő - mely 1995. július 20-án kezdődött - 1998. július 20-án lejárt, így a követelés az 1999. szeptember 27-i levélben történő igényérvényesítés időpontjában már elévült, a Ptk. 339. §-a alapján fennálló kárfelelősségre irányadó általános ötéves elévülési határidő azonban nem telt le. Az alperesnek a kimentéséhez azt kellett bizonyítania, hogy úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható; az elsőfokú bíróság arra vont következtetést ... tanúvallomása, valamint az 1995-ös megállapodás alapján, hogy az alperes az 1970-es évek eleje óta birtokolta az ingatlant, és üzemeltette a pakuratavakat, anélkül, hogy a környezetre veszélyes anyagok elzárásáról gondoskodott volna. Nem akadályozta meg a pakura élővilágra káros hatásának érvényesülését, az anyag elpárolgását, illetőleg a túlszivárgást, csak a privatizáció okán kezdtek a szennyezéssel foglalkozni, így az alperes nem az adott helyzetben általában elvárható magatartást tanúsította. Álláspontja szerint nincs jelentősége annak, hogy az ingatlanon korábban már károkozó tevékenység folyt, az alperes ugyanis a korábbi tevékenységet folytatta, a többes károkozás Ptk. 344. § (1) bekezdése szerinti szabálya szerint egyetemleges felelősség állapítható meg, így szükségtelensége okán mellőzte azon bizonyítási indítványokat, amelyek az ingatlan tényleges birtokbavétele és a pakura tavak keletkezési ideje megállapítására irányult.

Nem osztotta az elsőfokú bíróság az alperes Ptk. 342. § (2) bekezdésére, 340. §-ára és 316. §-ára alapított védekezését; a pakura-forgalmazási kötelezettség nem feltétlenül járt együtt a környezetszennyezéssel, a szomszédos ingatlanok szennyeződése a lefolytatott szakértői bizonyítás eredménye szerint nem lett volna megelőzhető azzal, ha a felperes a kármentesítést 1997. év végéig befejezi - emellett a más technológiára történő áttérés nem okozta sem a költségek növekedését, sem a szennyeződés továbbterjedését -, a jogfenntartó nyilatkozat hiányára hivatkozás pedig azért nem fogadható el, mert szolgáltatás nyújtására vonatkozó szerződéses jogviszonyokra és nem kártérítés teljesítésére irányadó.

Nem osztotta az elsőfokú bíróság az alperes álláspontját az 1995. július 20-i megállapodás 3/b) pontjában foglaltak értelmezésére, az alperes egyedül a hrsz. alatt felvett ingatlan vonatkozásában nem vállalt szavatosságot az eredeti károkkal kapcsolatos kötelezettségeként.

Mindezekre figyelemmel az ezen ingatlannal szomszédos, környező ingatlanokon előállt környezetszennyezés felszámolásának költsége tekintetében megállapította az alperes kárfelelősségét, mellőzte a kármegosztást - arra alapot adó körülmény hiányában -, valamint a közigazgatási per iratainak beszerzését, szükségtelensége okán.

A felperest ért kárt a Ptk. 355. §(1), (4) bekezdése alapján vizsgálva elfogadta az elsőfokú bíróság a kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleményét, amely alátámasztotta, hogy a kármentesítés költségeinek hozzávetőlegesen 30 %-a a környező ingatlanok kármentesítésének szükségessége miatt merült fel, a kármentesítési munkák 1995. évi árszinten becsült értéke 184.046.000 forint, a

későbbi időszakban történő árváltozást, az infláció hatását a felperes nem háríthatja az alperesre. Alaptalanul tette vitássá az alperes a kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleményét; a felperesi megbízottakon kívül más cég nem is vett részt a kárelhárítás első fázisában, a szakértőnek más adatok nem álltak a rendelkezésére, ha ezeket mellőzi, a becslésnek, mint szakértői módszernek lett volna nagyobb szerepe, melyet az alperes ugyanúgy nem fogadott el. Utalt arra is, hogy a ... jelentését a szakértő - miután egzakt műszaki jellegű mérési eredményeken alapult - szakmailag helyénvalónak tartotta, ezen adatok figyelembevételével is a szakvélemény nem hiányos; kitért a kármentesítési technológia váltásával kapcsolatos költségekre, arra, hogy mi volt az ingatlan határain túli szennyeződés megjelenésének az oka, továbbá arra is, hogy a felperes késlekedése a munkák megkezdésénél, illetve befejezésénél szerepet játszott-e.

Alaptalannak találta az elsőfokú bíróság a felperes keresetének azon részét, amely a környező ingatlanok környezetszennyezés miatti értékcsökkenésének megtérítésére irányult; utalt arra, hogy ez a kérelem tartalmilag nem az értékcsökkenés, hanem a kárelhárítás második fázisa költségeinek a megtérítésére irányult. Az adásvételi szerződésben a kármentesítésre kikötött vállalkozói díj eltúlzott mértékében történő megállapodásból eredő hátrányokat a felperes az alperesre nem háríthatja át, így a kárelhárítás első és második fázisára szakértő által megállapított 184.046.000 forint megtérítésére kötelezte, ezt meghaladó részében a keresetet elutasította.

Alaptalannak találta az elsőfokú bíróság az alperes feltűnő értékaránytalanságra alapított kifogását, tekintve, hogy a szerződés érvénytelenségére kizárólag a szerződő felek hivatkozhatnak.

Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy az alperes késedelmi kamattal terhelt köteles a kárösszeg megfizetésére, melynek kezdő időpontját a felperes kereseti kérelmében foglaltakkal egyezően állapította meg, mivel a kártérítés a kár bekövetkeztekor és nem a kárelhárítási költségek felmerülésekor vált esedékessé.

Az elsőfokú bíróság a perköltség viseléséről a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján annak figyelembevételével döntött, hogy a felperes pernyertessége 45, az alperesé 55 %-os. Megállapította, hogy a felek egyike sem kérte az ügyvédi megbízási szerződésben kikötött munkadíj figyelembevételét, így a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a alapján döntött a jogi képviselési munkadíjról, továbbá számba vette a lefolytatott szakértői bizonyítás, valamint a másodfokú eljárás költségét.

Az ítélet ellen mindkét peres fél fellebbezést terjesztett elő.

A felperes a fellebbezésében az ítélet részbeni - az első fokú perköltség viselésére is kiterjedő - megváltoztatását, az alperes kereseti kérelme szerinti teljes marasztalását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen értékelte a 285 millió forint kártérítés megfizetése iránti kereseti kérelmét akként, hogy a kárelhárítás második fázisa költségei 30 %-ára támasztott igényt, tekintve, hogy utóbbi az adásvételi szerződés alapján a vevő érdekkörében merült fel. Az ingatlan adásvételi szerződésben a környezeti kárelhárítás átvállalása miatt teljesítettnek tekintett 950 millió forint vételárrész az az értékcsökkenés, amely az alperes tevékenysége miatt érte az értékesített ingatlanokat, és a felperes ezen

értékcsökkenés 30 %-ára támasztott igényt a Legfelsőbb Bíróság részítéletének megfelelően.

Sérrelmezte a megítélt perköltség mértékét is; álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytállóan tekintette irányadónak a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendeletben foglaltakat, tévesen figyelmen kívül hagyta azonban, hogy a felperes a jogi képviselével felmerült költség megállapítását az ügyvédi megbízási szerződésben foglaltak alapulvételével kérte. Az elsőfokú bíróságnak a Pp. 79. § (1) bekezdése szerint fel kellett volna hívnia a felperest a megbízási szerződés bemutatására, melyre nem került sor.

Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a részbeni megváltoztatását, a kereset teljes elutasítását, a felperes perköltségben marasztalását kérte.

Az elévülési kifogását akként tartotta fenn, hogy a felperes 1972. óta tisztában volt az alperes tüzelőtároló tevékenységével, felhívhatta volna a Ptk. 341. § (1) bekezdése és az 1976. évi II. tv. 43. és 46. §-ai alapján arra, hogy azzal hagyjon fel, és tisztában kellett lennie azzal is, hogy a szennyeződés a telekhatáron továbbterjedt. Mivel a kárigény érvényesítését akadályozó, menthető körülmény nem állt fenn, a felperes igénye a 2000. május 26-i kereset előterjesztésekor elévült. Fenntartotta azon védekezését, hogy a felperesnek felróható idő múlásával a kár súlyosbodott; ... szakvéleményén kívül valamennyi szakvélemény tartalmazza azt, hogy az idő múlásával a szennyeződés továbbterjed a környezetben, erre vonható következtetés az ... Kft.-vel 1997. november 17-én kötött szerződésben foglaltakból is. A felperes a kármentesítő tevékenységet 1998 július és 2000. február 10-e között folytatta, a hrsz.-ú ingatlant 2001. október 11-én adta el, és a vevő 2006. évben hajtotta végre az előírt kármentesítést. Amennyiben a felperes időben fellép, elkerülhető lett volna a szennyeződés súlyosbodása, az elvégzendő munkálatok körének bővülése, melynek költségét nem háríthatja az alperesre.

Fenntartotta azon védekezését is, hogy az 1995. július 20-i megállapodásban a felperes anélkül vette át a megnevezett ingatlanok tulajdonjogát, hogy kártérítésre irányuló jogát fenntartotta volna, a szerződésszegésről tudva fogadta el a teljesítést, mely az igényérvényesítést kizárja.

Változatlanul hivatkozott arra, hogy a Könyvűipari és Belkereskedelmi Minisztérium határozata alapján előírt ellátási kötelezettsége körébe tartozott a fűtőolaj-forgalmazás, azt nem tagadhatta volna meg, ebből következően nem állapítható meg, hogy a tevékenysége társadalmi érdeket sértett vagy veszélyeztetett, így irányadó a Ptk. 342. § (2) bekezdése, a fentiek igazolására fenntartotta bizonyítási indítványát a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium megkeresésére. Utalt arra is, hogy az akkori technika adott szintjén lehetővé tett eljárásokat alkalmazta, nem álltak a rendelkezésére olyan anyagi eszközök és műszaki megoldások, amelyek elősegítették volna a tevékenység környezetkímélő folytatását, mindezekre figyelemmel a Ptk. 339. § (2) bekezdése alapján kérte a kárfelelősség alóli részbeni mentesítését.

Fenntartotta, hogy a felperes a kárelhárítási, kárcsökkentési kötelezettségének megfelelően nem tett eleget, amellet, hogy a hrsz.-ú ingatlanon kívüli területek kármentesítésére 1995. évi árszinten 86.097.000 forintot költött, és ezt meghaladó

kárát nem igazolta, ellenszolgáltatás nélkül lemondott 422.400.000 forint vételárról a ... Kft.-vel kötött adásvételi szerződésben, tekintve, hogy utóbbi társaság a második kármentesítésre 537.600.000 forintot költött, ebből 1995. évi értéken 97.959.000 forint esett a hrsz.-ú ingatlanra.

A felperesnek 1997. december 31-ig kellett volna a kármentesítést elvégezni, az erre vonatkozó vállalkozási szerződést azonban csak 1997. november 15-én kötötte meg az ... Kft.-vel, ezzel kárenyhítési, kármegelőző kötelezettségét megsértette, és késedelme az alperes késedelmét kizárja. 1995. július 20-a és 1997. december 31-e közötti időszakra 63.816.060 forint késedelmi kamatfizetési kötelezettség merült fel, mely a felperes késedelme okán nem hárítható az alperesre. A 2009. október 19-ig bezárólag számított kamatfizetési kötelezettség pedig 621.916.646 forintot tesz ki, mely méltánytalan teher, arra is figyelemmel, hogy a peres eljárás során 2001. november 1-je és 2003. augusztus 31-e között, valamint 2004. június 2-a és 2008. május 6-a között eljárási cselekmény nem történt.

Utalt arra, iratellenes az az ítéleti megállapítás, miszerint az alperes megtámadta a felperes és a ... Kft. közötti adásvételi szerződést, az 1995. július 20-án kötött megállapodást támadta meg kifogás útján, feltűnő értékaránytalanság címén. A, és hrsz.-ú ingatlanok értékét a peres felek az egymás közötti megállapodásban 95.654.000 forint értékben határozták meg, amely feltűnően alacsony annak tükrében, hogy a felperes és a ... Kft. közötti adásvételi szerződésben az ingatlancsoport - melynek része a megállapodással eladott három ingatlanból kettő - vételára 990 millió forintban került megállapítása.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság többszöri indítványa ellenére nem szerezte be teljes körűen a környezetvédelmi eljárás során keletkezett iratokat, mellyekkel azt kívánta bizonyítani, hogy az egész szennyezett területet egységként kezelték, és a kármentesítés technológiaváltás nélkül, jóval alacsonyabb áron is megtörténhetett volna. Iratellenes az az ítéleti megállapítás, miszerint az ... Kft.-vel kötött 1998. január 16-i szerződésmódosítás során nem változott az elvégzendő munkák köre; ugyanis a vállalkozó vállalta a talaj termikus tisztítását, amely korábban nem volt előírva, és amely jelentős költségnövekedést okozott, a vállalkozói díj 266.124.000 forint + ÁFA összegről 599 millió forint + ÁFA összegre emelkedett, a talaj termikus tisztításának költsége 300 millió forintot tett ki.

Fellebbezése kiegészítésében hivatkozott arra, hogy a kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontjának 1995. július 20-ában történő megállapítása a káronszerzés tilalmába ütközik; részletezte az egyes részösszegeket és a kifizetések időpontját, utalva arra, hogy a teljesítés zöme 1998 nyarától kezdődött, ennek alapján az első kármentesítési fázis esetén az egyes számlák igazolt kifizetésétől, a második kármentesítési fázis tekintetében 2001. október 12-től kérte az esetleges kamatfizetési kötelezettség megállapítását.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az alperesi fellebbezés aplotalanságára hivatkozott, álláspontja szerint a kamatfizetési kötelezettséget nem zárja ki az, ha a bíróság részéről eljárási cselekmény nem történik, az alperest folyamatosan terhelte késedelmi kamatfizetési kötelezettség, teljesíthetett volna akár bírói letéttel is.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében a felperesi fellebbezés alaptalanságára hivatkozott, álláspontja szerint helytállóan került sor a 285 millió forintos követelés elutasítására, figyelemmel arra is, hogy a felperes a második kármentesítés költségét kétszeresen, két különböző jogcímen érvényesíti, emellett a második kármentesítés költsége nem a felperesnél, hanem a ... Kft.-nél merült fel. A felperes a megállapodásukban nemcsak a hrsz.-ú, hanem a szennyezéssel érintett teljes terület rekultivációját vállalta, a kármentesítés elkülönített elvégzésének a lehetőségét a szakvélemények - köztük ... szakvéleménye - kizárta. A felperes teljes körű kötelezettségvállalását támasztja alá az a körülmény is, hogy amikor a költségek növekedésével szembesült, a megállapodásukat feltűnő értékaránytalanság jogcímen megtámadta.

Álláspontja szerint a bíróság által lefolytatott szakértői bizonyítás eredményéből arra vonható következtetés, hogy a szennyezés a pakuratórolási tevékenység alatt keletkezett, és terjedt túl a szomszédos ingatlanokra 1950 és 1992 között. A felperes legkésőbb az 1995. július 20-i megállapodás megkötésekor, a szakvéleményekből értesült arról, hogy a szennyezés áterjedt, ha a kármentesítési kötelezettséget nem teljes körűen vállalta, akkor nem tette meg a szükséges lépéseket a szomszédos ingatlanokon keletkezett kár érvényesítéséhez, a megállapodás nem szakíthatta meg az elévülést, így az 1992-től számítva, legkésőbb 1997. év végén bekövetkezett.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság határozatát a fellebbezések és a fellebbezési ellenkérelmek korlátai között bírálta felül, az abban foglaltak figyelembevételével a felperes fellebbezése nem, az alperes fellebbezése részben megapozott.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a tényállást kellően feltárta, az abból levont jogi következtetése azonban csak részben helytálló.

Környezetszennyezésen alapuló, szerződésen kívüli kárigény felperesi érvényesítésére tekintettel az elsőfokú bíróság - összhangban a Legfelsőbb Bíróság Pf.26.904/2001/5. számú részítéletével - helytállóan tekintette a jogvita elbírálására irányadónak az 1995. évi LIII. tv. 103. § (1) bekezdésén keresztül alkalmazandó Ptk. 345. §-ában foglaltakat, melynek (1) bekezdése utolsó fordulata kifejezetten akként rendelkezik, hogy a fokozott veszéllyel járó tevékenység szabályait kell alkalmazni arra is, aki az emberi környezetet veszélyeztető tevékenységgel másnak kárt okoz. Ez okból annak, hogy az 1995. július 20-i megállapodás megkötésekor a fenti törvény még nem lépett hatályba, nincs jelentősége, emellett az akkor hatályos 1976. évi II. tv. 46. §-a az emberi környezetet veszélyeztető tevékenységgel okozott kár megtérítésére ugyancsak a Ptk. fokozott veszéllyel járó tevékenységére vonatkozó szabályait rendelte alkalmazni.

A fentiekből következően nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az alperesnek a követelés elévülésére alapított kifogása tekintetében elsődlegesen a felperesi

igényérvényesítés Ptk. 345. § (4) bekezdése szerinti időbeli megfelelőségét vizsgálta.

Az elsőfokú bíróság az elévülési kifogás körében megállapította, hogy a felperes a veszélyes üzem felelősségére megszabott három év alatt az igényét nem érvényesítette, a követelése azonban az általános elévülési szabály szerint nem évült el, ezért a kárigényt a Ptk. 339. §-a alapján vizsgálata.

Az elsőfokú bíróság fenti jogi következtetését a felperes fellebbezésében nem támadta, az alperes a fellebbezésében arra hivatkozott, hogy a felperes az általános elévülési határidőt is elmulasztotta, ebből következően a jogorvoslati eljárás során a Ptk. 324. § (1) bekezdése szerinti határidő betartása vizsgálatának volt helye.

A felperes a keresetében az 1995. július 20-i megállapodással rendezni kívánt környezetszennyeződés túlterjedéséből eredő tényleges kárra, és elmaradt bevételre támasztott igényt.

A megállapodás megkötésekor rendelkezésre álló szakvélemények vetették fel először a szennyezés továbbterjedésnek a lehetőségét, így az alperesi fellebbezésben írtakkal szemben abból, hogy az alperes tüzelőanyag-tároló tevékenysége 1972. óta ismert volt, még nem következik a szennyezés továbbterjedésének korábbi felismerhetősége.

A ... Partners 1991. október 18-i jelentése szerint „A szennyezés a földfelszín alatt nem ismer határokat, így az átnyúlhat szomszédos területekre is.”

A ... Kft. 1993. augusztus 25-i szakvéleménye kitér a szennyezőanyag migrációjára, akként, hogy „...húsz éves tárolás alatt 0,5-1 méteres vándorlás feltételezhető.”

A ... Kft. 1994. szeptember 19-i szakvéleménye szerint „...nem csak „tavak” alatti közvetlen talajszerkezet szennyezett, hanem a szivárgásból és talajvízmozgásból adódóan is lehet érintett terület, kisebb- vagy nagyobb mértékben.”

Az ... Kft. 1995. szeptember 30-i szakvéleménye szerint „A szénhidrogén-szennyeződés lehatárolása nem minden irányban volt lehetséges, mivel a szennyeződés helyenként a kerítésen túl jelentős mértékben kiterjed.”

Ezen szakvélemények egyike sem tartalmazott a fentieknél konkrétabb adatokat a szennyezés továbbterjedésére, arra, hogy a hrsz.-ú ingatlan szomszédos területek mikor és milyen nagyságrendben váltak érintetté a környezetszennyezéstől. Ezek szerint ugyan alappal feltételezhető volt azok károsodása, kérdéses volt azonban annak bekövetkezte időpontja, emellett az a körülmény, hogy a felperes a kár nagyságrendjéről, összegéről nem tudhatott, az igényérvényesítés Ptk. 326. § (2) bekezdése szerinti menthető akadályának minősül.

A ... Kft. 1998. december 22-i szakvéleménye - az ... Kft. aktualizáló felmérése, valamint a megkezdett mentesítési munkák alapján - tette egyértelművé, hogy a pakuravakkal szomszédos területek is szennyezettek, így legkésőbb ezen időpontban a felperesi igényérvényesítés addigi akadálya megszűnt, illetőleg amennyiben a felperes a munkálatok elvégzésére általa vállalt 1997. december 31-i határidőt betartja, akkor az akadály már ezen időpontban elhárulhatott volna.

A fenti időpontok egyike alapulvételével sem késett el a felperes a 2000. május 26-i perindítással, így nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a követelés elévülése hiányában a kereset megalapozottságát vizsgálta.

Az elsőfokú bíróság a Legfelsőbb Bíróság Pf.26.904/2001/5. számú részítéletében foglaltaknak megfelelően értelmezte a peres felek közötti 1995. július 20-i okirat tartalmát akként, hogy abban az alperes az általa bérelt hrsz.-ú ingatlanon bekövetkezett pakuraszennyezésért vállalt felelősséget, ezen kár ellentételezésében állapodtak meg, rögzítve, hogy a kár az ingatlan szennyezett állapota miatti értékcsökkenésből, illetve a környezetszennyezés megszüntetéséhez szükséges költségekből áll.

Az alperes azzal, hogy a kárfelelősségét elismerte, és a helytállását pénzfizetéssel, valamint ingatlanok, és a rajta lévő ingóságok tulajdonjogának az átruházásával megváltotta, nem visszerhes szolgáltatást teljesített, ebből következően helytálló az elsőfokú bíróság azon okfejtése, hogy az alperes a Ptk. 316. § (1) bekezdésében foglaltak szerinti jogfenntartó nyilatkozat hiányára tévesen hivatkozott.

Visszerhes szolgáltatás hiányában nem viszonyítható az alperes által átruházni vállalt ingatlanok értéke, a jogügylet érték-megfelelősége, így az alperes feltűnő értékaránytalanságra alapított, a Ptk. 236. § (3) bekezdése alapján kifogás útján érvényesíteni kívánt megtámadása sem lehet helytálló. Az alperes ekörbeni fellebbezési érvelését a Fővárosi Ítéltábla csupán annyiban osztja, hogy az elsőfokú bíróság a kifogás előterjesztését tartalmazó 2005. január 31-én kelt, illetőleg fenntartására vonatkozó 2009. március 9-én kelt alperesi beadványban foglaltakat tévesen értékelte, és bírálta el akként, hogy az a felperes és a ... Kft. közötti adásvételi szerződésre vonatkozott.

Az elsőfokú bíróság ekörbeni tévedése a jogorvoslati eljárás során korrigálható, az alperes ez irányú védekezése a rendelkezésre álló adatok alapján kétségmentesen elbírálható volt.

Helytállóan vont következtetést az elsőfokú bíróság az alperes Ptk. 342. § (2) bekezdésére alapított védekezése aplotalanságára.

A jogvita elbírálása szempontjából nem volt jelentősége annak, hogy az alperes - illetve jogelődje - hatóságilag előírt ellátási kötelezettségét teljesítette-e a tüzelőanyag, valamint tüzelőolaj forgalmazással, ugyanis nem maga a tevékenység, hanem annak környezeti kárral járó gyakorolása jogellenes és sért társadalmi érdeket, így alappal volt mellőzhető az ellátási kötelezettségre vonatkozó hatósági iratok beszerzése.

Teljes körűen osztotta a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság azon okfejtését is, hogy a pakura tárolása, forgalmazása a technika adott színvonalán sem kellett, hogy feltétlenül együtt járjon környezetszennyezéssel, az alperes ezzel ellentétes, egyoldalú, fellebbezésében is fenntartott előadását semmivel sem támasztotta alá.

Helytálló az az ítéleti következtetés, hogy az alperes magát a kárfelelősség alól az elsőfokú bíróság által alkalmazni rendelt - a Ptk. 345. § (1) bekezdésében foglaltakhoz képest enyhébb -, a Ptk. 339. § (1) bekezdése szerinti szabályok szerint nem mentette ki. A fellebbezésben alkalmazni kért, kizárólag deliktális károkozás esetén irányadó Ptk. 339. § (2) bekezdése szerinti felelősségcsökkentő méltányosságra alapot adó szubjektív körülményt az alperes nem igazolt. Kiemeli a

Fővárosi Ítéltábla, hogy a ... Kft. 1994. szeptember 19-i szakvéleménye szerint a huzamosabb ideig tartó szennyezéssel okozott környezeti kár mértéke Európában egyedülálló, az ... Kft. 1995. szeptember 30-i szakvéleménye szerint a telep működése alatt jelentős környezeti károk keletkeztek, főleg a szigetelés nélküli pakurátárolás következményeként. Utóbbi nyilvánvalóan nem felelt meg az emberi környezet védelméről szóló 1976. évi II. tv. rendelkezéseinek, mely jogszabály hatálybalépésekor az alperes - illetőleg jogelődje - volt a terület használója, ennek ellenére az alperes csak a privatizáció kapcsán az 1990-es évektől kezdett foglalkozni a környezetszennyezés kérdésével.

Az alperes kármegosztásra alapot adó körülményt sem igazolt; nem bizonyította azt, hogy a szennyeződés továbbterjedése oksági kapcsolatban állna azzal, hogy a felperes az 1997. december 31-ig elvégezni vállalt kármentesítéshez csak 1997. november 15-én kötötte meg a vállalkozási szerződést, és a munkálatok 1998 július és 2000 február között folytak.

Az elsőfokú bíróság az oksági kapcsolat vizsgálata körében helytállóan fogadta el aggálytalanul a perben kirendelt ... igazságügyi szakértő 2009. február 15-i szakvéleményében foglaltakat, melyet a 2009. július 10-i tárgyaláson történő meghallgatása során változatlanul fenntartott. A szakértő a talajszennyezettség kiterjedésének térképe alapján vetette össze az 1995-1998 közötti időszakra és a 2002. évre vonatkozó adatokat, és arra vont következtetést, hogy a talaj és a talajvíz szennyezettségének elterjedése gyakorlatilag azonos volt, a szignifikáns eltérés hiányának az oka az, hogy a pakura viszkozitása meglehetősen alacsony, lassan terjed, a terjedést a talajvíz okozta, azt döntően a mélyebben fekvő területek irányába vitte el.

Az alperesi fellebbezésben írtakkal szemben ... igazságügyi szakértő szakvéleménye a szennyeződés migrációja vonatkozásában nem tér el a rendelkezésre álló egyéb, nem a bíróság által beszerzett szakértői véleményekben foglaltaktól; a ... Kft. 1993. augusztus 25-i szakvéleménye rendkívül lassú, húszéves tárolás alatt 0,5-1 méteres vándorlást feltételezett, a ... Kft. 1994. szeptember 19-i szakvéleménye szerint „...számottevő szennyezés terjedésére nem kell számítani mindaddig, amíg a területen talajmozgatás bármilyen célból nem történik. Ez a pakura kémiai-fizikai jellemzőiből adódik. Az utánpótlása a szennyező anyagnak több, mint két éve leállt.” A ... Rt. 2004. május 26-i szakvéleménye szerint a felperes szerződéses vállalása és a kármentesítés tényleges megkezdése között eltelt időben nem változott sem a hrsz.-ú, sem az azon kívüli területek szennyezettsége.

Mindezekre figyelemmel alaptalan az alperes azon fellebbezési előadása, hogy a felperesnek felróható idő múlásával a kár súlyosbodott, a felperes a talaj- és talajvízszennyezés általa vállalt 1997. december 31-ig történő megszüntetésével megelőzhette volna a környező ingatlanok szennyeződését.

Ugyancsak helytállóan vette figyelembe az elsőfokú bíróság az igazságügyi szakértő azon szakmai előadását, hogy a kármentesítés elhúzódása miatt a költségek - az inflációt leszámítva - nem emelkedtek, a kármentesítés szakszerűen, indokolt költségen történt, többletköltség csak a kitermelt talajvíz mennyiségi

növekedéséből adódott, továbbá a kármentesítés első fázisában történő technológiai áttérés a költségeket nem befolyásolta, így az alperes ekörbeni fellebbezése is alaptalan.

Az alperes a fellebbezésében a környezetvédelmi eljárás során keletkezett iratok teljes körű beszerzésére vonatkozó bizonyítási indítványa mellőzését alaptalanul sérelmezi; a kármentesítési költségek indokoltságának a vizsgálata különleges szakértelmet igényelt, az elsőfokú bíróság az e körben szükséges, Pp. 177. § (1) bekezdése szerinti igazságügyi szakértői bizonyítási eljárást lefolytatta. Az alperes azon előadását, hogy a kármentesítés technológiaváltás nélkül, jóval alacsonyabb áron is megtörténhetett volna, nem a hatósági iratokkal, hanem ellentétes szakmai megállapítást tartalmazó, másik szakértői véleménnyel kísérelhette volna meg bizonyítani.

Az igazságügyi szakértő a szakvéleményében aggálytalanul nyilatkozott arra, hogy hrsz.-ú ingatlan és az azzal szomszédos területek kármentesítése bruttó költségének 30 %-a esik a szomszédos területek kármentesítésére, mely 1995. évi árszinten bruttó 184.046.000 forint, ebből bruttó 86.087.000 forint az első kármentesítés, bruttó 97.959.000 forint a második kármentesítés költsége.

A felperes a 2009. március 10-én kelt 17. sorszámú beadványában a fenti igazságügyi szakértői véleményben foglaltakra figyelemmel módosította a keresetét; a hrsz.-ú ingatlanon kívüli, határos ingatlanok pakura-mentesítésének 1995. évi árszintre indexált költségére (az összköltség 30 %-ára), 184.046.000 forint ténylegesen felmerült kárra, valamint az időközben értékesített ingatlancsoport visszamaradt szennyezés elhárításának becsült költsége miatt ki nem fizetett vételárának 30 %-ára, 285 millió forint elmaradt jövedelemre támasztott igényt.

A felperes a 2009. szeptember 10-i tárgyaláson, annak berekesztése előtt akként nyilatkozott, hogy a fenti keresetmódosítását nem tartja fenn; az első kármentesítés számlákkal igazolt költsége 30 %-a, azaz 122.981.568 forint tényleges kár - mely a keresetmódosítás előtti keresete szerinti nem indexált költség -, valamint 285 millió forint, értékcsökkenésből adódó elmaradt jövedelem megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

A felperes a fenti jognyilatkozatában foglaltakkal összhangban a fellebbezésében azt adta elő, hogy a második kármentesítés költségére nem támasztott igényt, figyelemmel arra, hogy az a munkálatokat finanszírozó ... Kft.-nél merült fel.

A fentiekből következően tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az igazságügyi szakértői vélemény alapján a teljes - első és második - kármentesítés tényleges bruttó költsége 30 %-ának - 1995. évi árszintre indexált - összegében marasztalta az alperest.

Mindezekre figyelemmel a felperes tényleges kárként a megítélt 184.046.000 forinttal szemben az első kármentesítés bruttó 409.938.560 forintos számlával igazolt, indokolt költségéből annak 30 %-ára - tekintve, hogy az igazságügyi szakértői vélemény szerint ennyi esik a költségekből a szomszédos ingatlanok kármentesítésére -, 122.981.568 forintra támaszthat alappal igényt.

A felperes a perben kétségmentesen igazolta az első kármentesítés fenti teljes összegének maradéktalan kifizetését a megrendelésére munkálatokat végző cégek részére, így a kármentesítés 1995. július 20-i megállapodással át nem vállalt költségét - azaz a ... hrsz.-ú ingatlan szomszédos területek kármentesítési költségét - az alperes helyett megfizette. Ebből következően, függetlenül attól, hogy a szomszédos területek szennyeződése nyilvánvalóan korábban következett be, mint a felperesi kifizetés, a felperes károsodását nem közvetlenül a károsító cselekmény váltotta ki, hanem az, hogy annak következtében szükségessé vált kárelhárítás során költsége merült fel, vagyona ténylegesen csak a pénzbeli teljesítése időpontjában csökkent, így az ezt megelőző időszakra késedelmi kamatot alappal nem igényelhet.

A Ptk. 360. § (1) bekezdéséből következik, hogy a felperes pénzbeli teljesítése időpontjával esik egybe az alperes késedelmi kamatfizetési kötelezettsége kezdő időpontja. Az alperes késedelmi kamatfizetési kötelezettségét - jogszabályi alap hiányában - nem érinti az, hogy a vele szembeni követelés perbeli érvényesítése mennyi időt vesz igénybe, az, hogy a bírósági eljárási cselekmények milyen időközönként követik egymást, így az alperes ekörbeni fellebbezése nem helytálló.

Az alperes fellebbezése a fent kifejtettek szerint annyiban megalapozott, hogy a felperes tényleges kárként csak az első kármentesítés bruttó költségének 30 %-ára, és annak az egyes költségkifizetések igazolt időpontjától járó késedelmi kamatára támaszthat alappal igényt.

A felperes fellebbezése nem megalapozott, érdemben helytállóan döntött az elsőfokú bíróság az elmaradt jövedelemként érvényesített kereseti kérelem elutasításáról, az ekörbeni okfejtését a Fővárosi Ítéltábla a felperesi fellebbezésben és az alperesi fellebbezési ellenkérelemben foglaltakra figyelemmel az alábbiak szerint pontosítja.

A felperes ezen kereseti kérelmét ténybelileg arra alapítottnak terjesztette elő, hogy a ... Kft. részére történő ingatlanértékesítés során, az általa elvégzett első kármentesítés után még visszamaradt szennyezés elhárításának szükségessége miatt - tekintve, hogy annak költségét a vevő tőle átvállalta, és annak erejéig a vételárat teljesítettnek tekintették - nem juthatott hozzá az ingatlanok teljes vételárához, ezáltal jövedelemtől esett el.

Az alperes kárfelelőssége ugyanúgy fennáll a második kármentesítés költségeire is, utóbbiak azonban nem a felperesnél, hanem a ... Kft.-nél merültek fel.

A felperes azáltal, hogy az alperes hibájából kármentesítésre szoruló ingatlanokat adott el, jövedelemtől eleshetett, külön bizonyítást nem igényel az, hogy kármentesített területek értékesítéséből nagyobb vételár realizálható, azt azonban, hogy a jövedelemkiesés mértéke az általa követelt összeggel esne egybe, nem bizonyította.

Az adásvételi szerződésben megjelölt vételár - alappal feltételezhetően - egy kölcsönös áralku eredménye, a vételár részét képező kármentesítés költségét pedig - a felperes saját előadása szerint is - csak becsülték. Így megalapozottan nem

vonható következtetés arra, hogy az alperes károkozó magatartásával okozati összefüggésben a felperes a kárelhárításra becsült, a munkálatok elvégzésére visszatartott vételár 30 %-át kitevő jövedelemtől esett el, ezt önmagában a ... Rt. szakvéleménye nem igazolja.

A fentiekre figyelemmel csupán megjegyzi a Fővárosi Ítéltábla, hogy a vételár részét képező, 950 millió forintba becsült kármentesítési költséghez képest - az igazságügyi szakértő szakvéleményében foglaltakból kitűnően, mely a kármentesítés záródokumentációját vette figyelembe - a második kármentesítés bruttó költsége 537.600.000 forintot tett ki, a költségek részletezése nem ismert, tekintve, hogy azt az érintettek üzleti titokként kezelték.

Mindezek szerint a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - a megváltozott pernyertességi arányra és a felperes perköltségre vonatkozó fellebbezésében előadottakra figyelemmel - a perköltség viselésére is kiterjedően a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta; az alperest terhelő marasztalást a kamatfizetés tekintetében eltérő kezdő időpont megállapításával leszállította, a késedelmi kamat mértékét fellebbezés hiányában nem érintette, a leszállítással érintett követelésrész tekintetében a keresetet elutasította, egyebekben az ítéletet helybenhagyta.

Tekintettel arra, hogy a felperes a legmagasabb összegű kereseti kérelmében 469.046.000 forint megtérítésére támasztott igényt és 122.981.568 forint követelés tekintetében lett pernyertes, a felperes pernyertessége 26 %-os, az alperesé 74 %-os. Ebből következően a felperes az általa előlegezett 2.857.794 forint szakértői díjból 743.030 forintba, a korábbi másodfokú eljárásban részére megállapított 1.000.000 forint jogorvoslati perköltségből 260.000 forintba, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja szerinti - a jogorvoslati eljárás során csatolt ügyvédi megbízási szerződés szerinti, a megítélt követelés 5 % + ÁFA-t kitevő - bruttó 7.686.350 forint jogi képviselési munkadíjra, mindösszesen 8.689.380 forint perköltségre támaszthatott alappal igényt.

Az alperes a korábbi jogorvoslati eljárás során részére megállapított 1.000.000 forint másodfokú perköltségből 740.000 forintba, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapulvételével bruttó 7.413.300 forint jogi képviselési munkadíjra, mindösszesen 8.153.300 forint perköltségre támaszthatott alappal igényt. A fenti követelések ítéleti beszámításával a felperes javára mutatkozik 536.080 forint, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdése szerint a fenti összegre az alperest felperes felé terhelő perköltségfizetési kötelezettséget leszállította.

A felperes az illetékmentessége folytán 750.000 forint kereseti, valamint a korábbi jogorvoslati eljárás során 75.000 forint jogorvoslati illetéket nem rótt le, a fentiekben részletezett pernyertességi arány okán az alperest 195.000 forint kereseti, valamint 195.000 forint jogorvoslati illeték megfizetése terheli, ezért az állam felé fennálló illetékfizetési kötelezettségét a Fővárosi Ítéltábla 390.000 forintba leszállította, valamint megállapította, hogy 555.000 forint kereseti és 555.000 jogorvoslati illeték az állam terhén marad.

A felperes fellebbezése nem, az alperesé részben, 61.064.430 forint vonatkozásában vezetett eredményre, így az alperes az általa lerótt 900.000 forint jogorvoslati illetékből 306.000 forint illetékre, valamint 346.064.430 forint követelés alapulvételével (285.000.000 forint vonatkozásában sikertelen felperesi fellebbezés, 61.064.430 forint vonatkozásában sikeres alperesi fellebbezés) a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdésében foglaltak figyelembevételével, általános forgalmi adót is tartalmazó bruttó 3.706.650 forint jogi képviseleti munkadíjra, mindösszesen 4.012.650 forint jogorvoslati perköltségre támaszthat igényt.

A felperes a 122.981.568 forint követelés vonatkozásában fennálló pernyertessége alapján a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdésében foglaltak figyelembevételével, általános forgalmi adót is tartalmazó bruttó 2.312.380 forint jogi képviseleti munkadíjra támaszthat igényt. A fenti követelések ítéleti beszámításával az alperes javára mutató 1.700.270 forint másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte a Fővárosi Ítéltábla a felperest a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdése alapján.

A felperes illetékmentessége folytán le nem rótt 900.000 forint jogorvoslati illeték viseléséről a Fővárosi Ítéltábla a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése, valamint 14. §-a alapján határozott.

Budapest, 2010. február 10.

. Bánki Horváth Mária s. k.,

a tanács elnöke

Levek Istvánné dr. s. k.,
előadó bíró

Dr. Rédei Anna s. k.,
bíró